

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Rapport ART/rePULSE Älvkarleby kommun

Slutrapport av projektet Dnr B3.3-0507/206

Inledning

Barn och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp har det övergripande ansvaret för projektet. Fyra skolor i kommunen deltar. Elevantalet är sammanlagt cirka 1000 på dessa skolor.

Projektet riktar sig till enstaka elever.

Projektgruppen består av minst en representant från varje skola enligt följande:

Jungfruholmens skola Eva Gunnerud rektor, Terttu Johansson specialpedagog projektledare, Karin Skoog fritidspedagog, Bodaskolan Anna Wenngren Muhr biträdande rektor, Rotskärsskolan Christina Sandsten bildlärare, Sörgårdets skola Birgitta Skärberg biträdande rektor. Gruppen träffas cirka en gång i månaden för uppföljning.

Professor A. P. Goldsten (1999) har utvecklat en multimodal metod för att ge sociala alternativ till aggressivt beteende, ART.

Utbildaren Gunilla Dobrin har anpassad metoden till att arbeta med enskilda individer.

RePULSE har ART som utgångspunkt och är en träningsmetod för personer som behöver träna impuls kontroll, sociala färdigheter samt moralutveckling. Den ger möjlighet att arbeta individuellt med varje persons specifika svårigheter.

Målet med projektet är att i tidiga skolåren identifiera riskbeteenden hos eleverna och arbeta förebyggande när det gäller att påverka oönskade beteenden hos elever som är mellan 7-12 år. Kursen rePULSE lär ut socialt accepterade alternativ. Totalt kommer 48 elever att få gå rePULSE-kursen inom projektet, under tiden 2007-09 – 2008-05.

På varje skola får ett antal pedagoger genomgå en rePULSE-instruktörsutbildning som ger dem behörighet att arbeta med metoden.

Efter projekttiden kan den utbildade personalen arbeta med elever när behovet uppkommer. Det kan till exempel beslutas på en elevvårdskonferens om att erbjuda rePULSE-kurs som stödåtgärd för en elev. Denna metod kan vara ett av verktygen i förebyggande och stödjande arbete i skolorna

1. Kartläggning

För att få kunskap om den aktuella situationen och hur den upplevs av eleverna inleds projektet med en elevenkät. Eleverna svarar på frågor gällande fysiska tilltag, olämpligt språkbruk, störande beteende eller materiell förstörelse.

Personalen tillfrågas om behovet av att genom extra insatser stödja behövande elever. Information inhämtas även från elevvårdsteamet. Efter projektperioden görs en uppföljning för att ta reda på om någon ändring har skett i förekomsten av aggressiva handlingar på skolorna i Älvkarleby kommun.

Projektets syfte är att minska aggressiva inslag i skolan: skadegörelse, hot, mobbning och våld samt andra störande beteenden som busstreck, regelbrott och oacceptabelt språkbruk. Kursen är avsedd att ge dessa elever ”verktyg” för att hantera impuls kontroll, lära sig sociala färdigheter samt att utveckla sitt moraliska tänkande. En person som utbildas i rePULSE tränar på att få tankar, känslor och beteende att samverka för att kunna gå till ett kontrollerat och funktionellt agerande.

2. Åtgärder

2.1. Personal

Under en hel studiedag augusti 2007 får all personal i kommunens skolor information om metoden av utbildaren Gunilla Dobrin. Detta för att lärarna aktivt skall kunna fråga efter rePULSE-kurs för behövande elever.

24 pedagoger har genomgått en specifik rePULSE-instruktörsutbildning, vilken ger dem behörighet att arbeta med denna metod med enskilda elever.

Under projektiden förväntas utbildade instruktörer att genomföra kursen med två elever var.

2.2. Elever

När läraren anser att en elev skulle ha nytta av att delta i rePULSE, får eleven och vårdnadshavaren information om detta. Det är eleven och vårdnadshavaren som beslutar om deltagande. Förutsättning för lyckat resultat är att motivationen finns hos eleven.

Efter genomgången kurs på minst tio tillfällen förväntas eleverna hitta andra sätta att hantera svåra situationer i skolan och på fritiden.

Efter avslutad kurs får elev, instruktör och klasslärare göra en utvärdering. (bilaga 1 och 2).

Totalt beräknas minst 48 elever gå i rePULSE -kurs inom projektet.

3. Genomförande

3.1. Frågeenkät

Frågeenkät till undersökningen sammanställs av skolpsykolog Åsa Arkvik och specialpedagog Terttu Johansson (bilaga 3). Eleverna får svara på två kategorier av frågor. Frågorna 1-5 inriktas på elevens egen utsatthet, om de själva har under senaste veckan blivit utsatta för slag, knuffar, fula tilltag, fått sina saker förstörda eller om de har varit rädd för någon annan elev.

Frågorna 6-9 handlar om de har lagt märke till att det har förekommit bråk, grova ord, förstörelse eller slag i väggar och dörrar på skolan.

2007-03-29 – 2007-03-30 genomförs undersökningen på skolorna.

Eleverna i skolår 1-7 deltar. Lärarna sammanställer svaren och lämnar dem till sin projektansvarig på skolan.

2008-03-28 – 2008-03-30 Samma undersökning genomförs för att se om det har skett någon förändring i elevernas uppfattning när det gäller förekomsten av aggressiva inslag på skolorna.

3.2. Föreläsning

Föreläsning för pedagogisk personal i kommunen blir upptaktsdagen för läsåret.

Utbildaren Gunilla Dobrin föreläser om rePULSE-metodens principer i stora drag, vad impulskontroll, social färdighetsträning och moralutvecklingsträning innebär.

För att öka förståelsen för elevers beteende redogör Gunilla Dobrin för orsaker och myter om beteenden, samt hur man kan använda sig av kognitivt förhållningssätt i mötet med eleverna. Inbjudan till föreläsning går även till lokala Brå.

3.3. Instruktörsutbildning

2007-03-19, Terttu Johansson och Carin Skoog informerar på Sörgårdets skola om instruktörsutbildningen. Terttu pratar om rePULSE. Carin berättar om hur det är att arbeta som instruktör. Personalen får till uppgift att börja informera elever och föräldrar att rePULSE-kurs kommer att kunna erbjudas från och med höstterminen 2007 till behövande elever.

2007-04-27, Terttu och Carin informerar på Rotskärsskolan på personalmöte.

2007-05-02, Terttu och Carin informerar på Jungfruholmens skola.

Anna Wenngren-Muhr informerar på Bodaskolan.

2007-09-10 – 2007-09-11: 24 personer deltar i en tvådagarsutbildning till rePULSE-instruktör. Deltagarna kommer från skilda verksamheter enligt följande:

Yrkeskategori	antal
Klasslärare	9
Elevassistenter	6
Specialpedagog/-lärare	4
Förskollärare	2
Dramapedagog	1
Fritidspedagog	1

I december -07 äger det tredje och sista utbildningstillfället rum. Då får instruktörerna återkoppling till det påbörjade arbetet med enskilda elever ute på skolorna. Alla, förutom en instruktör är på plats, för att avsluta sin utbildning.

Instruktörerna träffas skolvis för att prata igenom aktuella frågor. De erbjuds handledning, två tillfällen i stor grupp under hösten 2007, samt i mindre sammanhang efter behov.

3.4. Arbete med eleverna

De flesta instruktörer väljer att arbeta med en elev i taget. De träffar sin elev en gång i veckan i tio veckors tid. Efter att ha avslutat kursen med den första, börjar de arbeta med sin andra elev.

På en del skolor finns en "väntelista" på elever som skall gå kursen. Meningen är att sprida information om rePULSE så att fler och fler kan fråga efter kursen. På så sätt kan instruktörernas kompetens användas efter projektet för behövande elever.

3.5. Elevers deltagande

Elevers deltagande i rePULSE-kursen under projektet redovisas här:

Elever som har genomfört rePULSE, alla 10 tillfällen och fått sitt diplom, är 33 av 54 totalt.

Elever som har påbörjat men inte avslutat uppges vara 15. Som orsak anges att eleven på grund av flytt, brist på motivationen eller, mognadsskäl inte haft möjlighet att fullfölja kursen.

Antalet elever som håller på att avsluta rePULSE uppges vara 6.

Målet var att 48 elever skulle ges möjlighet att delta.

4. Effekter

I början av projektet genomförs en undersökning i kommunens skolor med ett frågeformulär (bilaga 3). Den riktas till alla elever för att få en uppfattning om det upplevda trygghetsläget för att sedan följa upp resultatet i en ny undersökning året därpå. Resultat visar inte en specifik effekt av rePULSE. Två skolor visar något förbättrade resultat, två skolor motsatsen (bilaga 4). Om däremot metoden fortsätter leva som ett aktivt verktyg på våra skolor kan man nog förvänta sig positiva effekter i hela skolan. De individuella utvärderingar som kursdeltagare lämnar pekar på att de har fått redskap att hantera svåra situationer. Personalen uppger sig ha sett positiva effekter av kursen hos sina elever. Det finns dock lärare som inte har märkt någon förändring, samt att ett antal elever har fått avbryta kursen i stället för att fullfölja den. I vissa fall finns dock möjlighet för eleven att återuppta och slutföra rePULSE.

4.1. Deltagande elever

Deltagarna utvärderar var för sig den upplevda effekten av rePULSE-kursen. Eleverna har utvärderat olika momenten av kursen. De svarar på frågorna om vad de har lärt under kursen. Åtta av tio uppger att de inte visste om ett annat sätt att hantera impulsivitet, vilket de nu har fått redskap till. Tio slumpvis valda elevutvärderingar redovisas nedan.

Hur mycket bättre det har blivit? skala 1-10, där 10 är mest positivt.

Skala	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Antal svar						1	2	4	1	2

Tror du att det kommer att hjälpa dig sedan? skala 1-10.

Skala	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Antal svar						1		2	4	3

Klasslärare har blivit tillfrågade om effekter hos elever. Här redovisas tio slumpvis utvalda svar.

Har eleven visat positiva förändringar i sitt beteende när det gäller att:

Framföra sina åsikter	ja(6)	vet ej/ibland (3)	nej(1)
Välja bra beteenden	ja(3)	vet ej/ibland(4)	nej(3)
Ta ansvar för sitt beteende	ja(4)	vet ej/ibland (3)	nej(3)
Förklara sina känslor	ja(7)	vet ej/ibland (2)	nej(1)
Kontrollera sina impulser	ja (3)	vet ej/ibland(4)	nej(3)

4.2. Pedagoger

Flera av pedagoger är nöjda med utbildningen det fick. Några säger sig ha nytta av den i sitt ordinarie arbete som pedagog.

Många anser sig ha fått ökad kompetens i att bemöta beteendeproblem. Här följer några citat: *"I stort sett är jag väldigt positiv till rePULSE. Jag vill gärna fortsätta att använda rePULSE för elever där vi känner att det passar bra."*

"RePULSE är en bra metod, den ger en dialog mellan elev och lärare och ett medvetandegörande hos eleven och en djupare förståelse för elevens behov."

"Har fått lära mig hur jag skall bemöta barnen på ett annorlunda sätt för att nå dem. De har berättat hur de känner sig och hur de vill att vi vuxna skall bemöta dem. En relation har utvecklats under tiden vi har forskat ihop. Jag har lärt att känna dem som personer och sett förändring hos dem."

"Eftersom relativt många på vår skola fick utbildningen blir effekten att många elever kan få hjälp till att må bättre. Vi pratar nu om sociala kompetenser med våra elever och visar dem vad som är viktigt att ha med sig i livet."

Personalen har synpunkter på kursmaterialet, efterlyser fler nivåer för olika åldersgrupper samt förslag på samtalsfrågor:

"Jag hade gärna sett till att rePULSE utvecklar material som är anpassad för mellanstadiet"
"Tydlig handledning finns där man kan läsa och påminna sig om viktiga delar i samtalen. Bra med olika elevböcker för yngre och för äldre. Innan man börjar ett forskararbete gäller att veta lite om barnet så att man får passande bok."

"Mycket fokus på vad som hänt. Många gånger fick vi lämna det för att eventuellt återkomma till senare. Jag upplever också att materialet är anpassat efter utagerande pojkar."

Eleverna har enligt pedagogerna fått verktyg att använda för sitt beteende. Hos några elever märks det skillnad efter genomgången kurs jämfört med före. De har ett "trevligare sätt" mot vuxna och kamrater.

"Elever som anmäls till rePULSE är ofta innerst inne mycket blyga, osäkra och rädda. Man kan märka efter kursen att de får annan säkerhet."

"Fortsatt kontakt efter kursen, för att det som började utvecklas eleven i form av självinsikt, självkontroll och moral, skulle få tid att växa och arbetas med"

Organisationen kan man förbättra framledes. Det framgår tydligt av utvärderingarna, att en förutsättning för fortsatt arbete är planerade träffar för instruktörer samt att tid avsätts på schemat för arbetet med rePulse.

5. Ekonomi

Redovisas i bilaga 5.

6. Sammanfattning

Hela projektet har genomförts enligt den ursprungliga planeringen.

Den stora elevenkäten som gjordes före och efter projektet visar inte på en entydig positiv förändring på samtliga skolor, vilket kan ha många olika orsaker. En aspekt är att elevunderlaget förändras. Om det är mycket oro i en klass på skolan påverkar det många elever. Det framgår inte av undersökningen om dessa elever deltagit i rePulse.

Däremot utvärderar de elever som genomfört hela kursen sitt deltagande positivt vilket framgår av elevutvärderingarna.

Av olika anledningar fungerar metoden inte för alla elever och några har avbrutit. Frivillighet och motivation är viktig.

Övervägande delen av personalen upplever att de efter instruktörsutbildningen ökat sin kompetens och blivit mer medvetna om sitt förhållningssätt.

Det är betydelsefullt att ha en beprövad arbetsmetod i skolan precis som man har i t ex matematik. Eleverna kan bli hjälpta av att ha verktyg för sitt beteende vilket ger effekter på lång sikt både för den enskilda individen och för omgivningen.

Efter projekttidens utgång fortsätter arbetet med rePulse, genom att kursen erbjuds till behövande elever.

En förutsättning för att få rePULSE att fungera fullt ut som metod är:

- Planerade träffar för instruktörer
- En person som ansvarar för samordning
- Handledning för instruktörerna
- Arbetet med rePulse måste ligga som en schemalagd del av arbetsuppgifterna.

Inom kommunen kommer vi att delge resultatet av projektet till lokal BRÅ, Nätverkshuset, socialförvaltningen, lokala föräldrastyrelserna på skolorna, Barn och Utbildningsnämnden samt lokal polis.

Förfrågan om metoden har kommit till projektgruppen från bland annat Göteborg, Örebro, Uppsala och Skien, Norge. Några är intresserade av studiebesök, några har frågat om projektet och några om metoden.

Skutskär 2009-01-26

Kerstin Branneryd, förvaltningschef

Terttu Johansson, projektansvarig